

การจัดเก็บองค์ความรู้การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ
ของช่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ กรณีชิ้นงานเดิมคงอยู่

คำนำ

การจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ มีรายละเอียดการจัดเก็บองค์ความรู้ทั้งหมด 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเพื่อซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่กรณี
ชิ้นงานเดิมอยู่

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเพื่อสร้าง พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์วัสดุ เทคนิคเชิงช่างเพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่

ขั้นตอนที่ 4 การจัดสร้างชิ้นงานเครื่องประดับเพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่

ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเพื่อการซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ กรณี
ชิ้นงานเดิมคงอยู่ เป็นอีกขั้นตอนการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อมพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ โดยเริ่ม
จากการกำหนดคุณสมบัติผู้ออกแบบกำหนดรูปแบบขั้นตอนการออกแบบลวดลายเครื่องประดับ
การศึกษาพระพุทธรูปที่ทำการซ่อม บูรณะโดยการศึกษารูปแบบชิ้นงานพระพุทธรูปทรงเครื่องในด้าน
ความงามศิลปกรรมไทยตามยุคสมัยและรูปแบบพระพุทธรูปในสมัยใกล้เคียงกัน นำแนวคิดจาก
การศึกษามาการออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ส่งชิ้นงานการออกแบบให้ผู้ประเมินตามแบบ
ประเมินที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบคุณภาพชิ้นงานการออกแบบลวดลายเครื่องประดับ

ผู้จัดทำจึงหวังไว้เป็นอย่างยิ่ง การจัดเก็บองค์ความรู้การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ เพื่อ
ซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ กรณีชิ้นงานเดิมคงอยู่ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการออกแบบ
ลวดลายการสร้างชิ้นงานศิลปกรรมหลวง งานช่างทองหลวง งานประณีตศิลป์ งานช่างสิบหมู่และงาน
ศิลปกรรมไทยในรูปแบบการอนุรักษ์ การสร้างชิ้นงานอื่นๆ และสามารถนำขั้นตอนการออกแบบ
ลวดลายในกรณีที่มีชิ้นงานเดิมคงอยู่ดังกล่าวนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการอนุรักษ์
การซ่อม สร้างชิ้นงานศิลปกรรมที่สำคัญของชาติให้คงอยู่สืบไป

นายพีระยศ แก้วบัญญัติ

ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญภาพ.....	ง
ขั้นตอนการออกแบบลวดลายเครื่องประดับเพื่อซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่กรณี ชิ้นงานเดิมคงอยู่.....	2
1. กำหนดคุณสมบัติผู้ออกแบบลวดลายและกำหนดคุณสมบัติผู้ประเมินการ ออกแบบลวดลาย.....	4
1.1 คุณสมบัติผู้ออกแบบลวดลายเครื่องประดับพระพุทธรูป.....	4
1.2 คุณสมบัติผู้ประเมินการออกแบบลวดลายเครื่องประดับพระพุทธรูป.....	5
2. การศึกษาพระพุทธรูปที่ดำเนินการซ่อม.....	6
2.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาพระพุทธรูปทรงเครื่องที่ดำเนินการซ่อม.....	6
3. ขั้นตอนทำความสะอาดองค์พระพุทธรูป.....	10
3.1 วัสดุ อุปกรณ์ทำความสะอาดองค์พระ.....	10
3.2 ขั้นตอนการทำความสะอาดองค์พระ.....	10
4. ขั้นตอนการศึกษารูปแบบด้านศิลปกรรมพระพุทธรูปก่อนการซ่อม.....	12
4.1 ลักษณะสภาพทั่วไปองค์พระพุทธรูป.....	12
4.2 การศึกษาลักษณะสภาพทั่วไปองค์พระพุทธรูป.....	14
4.3 การศึกษาลักษณะสภาพทั่วไปเครื่องประดับองค์พระพุทธรูป.....	15
4.4 การศึกษาลักษณะสภาพทั่วไปชิ้นฐานพระพุทธรูป.....	16
4.5 แบบรายงานการศึกษาลักษณะสภาพทั่วไปองค์พระ (โดยผู้ออกแบบ).....	17
4.6 รายงานแบบสำรวจลักษณะสภาพทั่วไปเครื่องประดับองค์พระพุทธรูป (โดยผู้ออกแบบ).....	18
5. ขั้นตอนการเทียบเคียงรูปแบบศิลปกรรมพระพุทธรูปในยุคสมัยใกล้เคียงกัน.....	20
5.1 พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ที่ประดิษฐานที่วัดมหาธาตุวรวิหาร.....	20
5.2 พระพุทธรูปนิมิต หอพระสุวาลัยหมู่พระมหามณเฑียรในพระบรมมหาราชวัง.....	26
6. ขั้นตอนการออกแบบลวดลายเครื่องประดับเทียบเคียงชิ้นงานเดิม.....	30
6.1 การร่างแบบลวดลายชิ้นงานชายไหวชายแครง.....	31
6.2 การร่างแบบลวดลายการลงยาสีชิ้นงานชายไหวชายแครง.....	35
6.3 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับชายไหวชายแครง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
7. การประเมินผลงานการออกแบบลวดลายเครื่องประดับโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	39
7.1 เอกสารข้อพิจารณาการประเมินผลงานการออกแบบลวดลายเครื่องประดับ พระพุทธรูป.....	40
7.2 เอกสารแบบประเมินผลงานการออกแบบลวดลายเครื่องประดับพระพุทธรูปชิ้นงาน ชายไหวยายแครง.....	44
8. ผลงานการออกแบบลวดลายฐานพระและลวดลายเครื่องประดับ.....	48
8.1 การออกแบบลวดลายฐานพระพุทธรูป.....	48
8.2 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ชิ้นงานสายรัดประคด.....	62
8.3 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ชิ้นงานบันหน่ง.....	63
8.4 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ชิ้นงานขอบผ้าจีวร.....	64
8.5 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ชิ้นงานสุวรรณกระถอบ.....	65
8.6 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ชิ้นงานผ้าพระภุษา.....	66
8.7 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับ ชิ้นงานผ้าปิดพระภุษา.....	66
8.8 องค์พระเทพบิดรที่บูรณะเสร็จสมบูรณ์.....	67
รณานุกรม.....	70